

Бабій І. І.

група АМ-42 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Серняк О. М.

НАВЧАЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Сьогодні перед учителями англійської мови стоять нові вимоги, завдання і проблеми. Кожен учитель іноземної мови розуміє, наскільки важливим є розвиток та застосування на практиці іноземних мовленнєвих умінь учнів, формування у них позитивної мотивації до навчання, підвищення інтересу до занять, а також створення умов для цікавого, змістовного та творчого навчання, що стимулює процес мислення і спонукає до творчості.

Сучасна методика навчання іноземних мов вирішення означених проблем вбачає у застосуванні активних методів та прийомів навчання, одним із яких є навчальна / дидактична гра.

Проблема використання навчальних ігор на уроках іноземної мови постійно перебуває в центрі уваги вчених-методистів та вчителів-практиків. Зокрема, їй присвячені дослідження О. І. Близнюк, Л. Дзюбенко, Л. В. Гречаної, А. В. Павлюк, Л. С. Панової та ін.

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному аналізі методичної ролі навчальних ігор на уроці англійської мови, та висвітленні практичного досвіду впровадження навчальних ігор у процесі формування іноземної лексики учнів середньої ланки загальноосвітньої школи.

Дидактична гра на уроці іноземної мови є нетрадиційною формою навчання, яка поєднує в собі риси ігрової та навчальної діяльності [1, с. 34].

Як зазначають О. І. Близнюк та Л. С. Панова, ігри сприяють, розвитку іноземних комунікативних навичок учнів, покращуючи їхнє сприйняття, пам'ять, мислення, уяву та емоції. Разом з тим, ця навчальна діяльність забезпечує умови для іноземного спілкування, формування нових знань, спонукаючи учнів до активності, дисциплінованості, спостережливості та уважності. Рухливі ігри знімають фізичну втому і емоційну напругу [4, с. 9].

Водночас, навчальна гра – явище багатofункціональне. Н. В. Камінська наголошує, що у процесі вивчення іноземної мови гра виконує наступні функції: навчальну, інформаційну, мотиваційну, стимулюючу, моделюючу, формуючу, коригуючу та виховну [5, с. 19].

Є. І. Пассов визначає головні цілі використання гри на уроках іноземної мови: формування мовленнєвих навичок та вмінь; розвиток навичок іноземного спілкування; пізнання в сфері лінгво-краєзнавства та мови; розвиток необхідних здібностей та психологічних функцій; засвоєння мовного матеріалу [3, с. 9].

У світлі вищесказаного, вважаємо за потрібне навести приклади ігор, які можуть бути застосовані на уроці англійської мови з метою розвитку лексики учнів. Зокрема, у центрі нашого дослідження лексичні ігри, які націлені на тренування учнів у вживанні лексики в ситуаціях, наближених до природного мовленнєвого середовища, активізацію мисленнєвої діяльності та розвиток мовленнєвої реакції учнів.

Гра «**Catch a ball**». Вчитель називає слово українською мовою і кидає м'яч гравцеві. Той повинен назвати слово англійською мовою і передати м'яч іншому учасникові гри.

Гра «**What is missing?**» На килимі, столі чи дошці розкладаються картки із лексикою, що вивчається, спонукаючи учнів її назвати. Даючи команду «*Close your eyes!*», вчитель прибирає 1–2 картки. Учні повинні відповісти на запитання «*What is missing?*». За командою вчителя «*Open your eyes!*» школярі згадують 'зниклі' слова [2, с. 15].

Гра «**Call a word**». Для цієї гри потрібні стільці, картки із навчальною лексикою та музичний супровід. Стільці ставляться в коло сидінням до центру. Картки прикріплюються до спинок стільців. Вмикаючи музичний супровід, учитель спонукає учнів рухатися навколо стільців, звертаючи увагу на слова на картках. Коли музика припиняється, школярі сідають на найближчий стілець, назвавши слово на картці, прикріплене до стільця.

Гра «**Walking game**». Для цієї гри потрібні шість карток на тему, яка вивчається, та кубик. Картки кріпляться на дошку. Кожному малюнку надається номер: від 1 до 6. По черзі кидаючи кубик, учні називають слово, яке знаходиться під номером, що відповідає крапкам на кубуку. Якщо слово названо вірно, картку можна зняти, якщо учень помиляється, картка залишається на дошці.[1, с. 29].

На наше переконання, означені навчальні ігри є одними із ефективних активних методів та прийомів навчання. Беручи участь у грі, в учнів з'являється потреба до спілкування, коли вони вимушені активізувати свої творчі здібності, мобілізувати свою увагу, використовувати свою пам'ять для вирішення лексичного завдання.

Головними чинниками є взаємодія учасників навчального процесу, їх особистісне спілкування у спільній навчально-пізнавальній діяльності, а також об'єктивна необхідність учнів у співпраці та їх суб'єктивна потреба у спілкуванні, взаємовплив та взаємовідповідальність, координованість та узгодженість дій, взаєморозуміння між учасниками дидактичної гри у процесі засвоєння знань.

Таким чином, можна впевнено стверджувати, що використання лексичних дидактичних ігор на уроці іноземної мови має високий методичний потенціал у системі засобів навчання іноземної мови, позитивно впливаючи на формування пізнавальних інтересів школярів, сприяючи усвідомленому засвоєнню іноземної мови та розвитку лексичних навичок школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамешкіна І. А. Складенко Н. К. Атлас навчальних ігор Рад. школа, 1983. № 2. С. 32–36.
2. Близнюк О. І., Панова Л. С. Ігри у навчанні іноземних мов: Посібник для вчителів іноземних мов. Освіта, 1997. – 64 с.
3. Гречана Л. В. Ігри на уроках англійської мови. Глобине, 2015, 25 с.
4. Дзюбенко Л. Ігри на уроках англійської мови. Рідна школа. 2010 № 1–2 (січень–лютий). С. 29.
5. Камінська Н. В. Ігрові моменти на уроках англійської мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. С. 80.
6. Павлюк А. В. 200 ігор на уроці англійської мови. Тернопіль «Мандрівець», 2003.

Балянт І. О.

група мСОАМ-11 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Зубрик А. Р.

ОВОЛОДІННЯ УЧНЯМИ АКТИВНИМ ЛЕКСИЧНИМ МІНІМУМОМ

У роботі над лексикою іноземної мови потрібно розрізнити акт ознайомлення зі словом та процес його засвоєння. Акт ознайомлення передбачає одночасну подачу форми лексичної одиниці і її значення, що зумовлює появу у свідомості учня потрібних асоціацій між матеріальним і смисловим планами слова або словосполучення. Акт подачі лексичної одиниці є короткотривалим та сам по собі сприяє засвоєнню слова, але ще не забезпечує оволодіння ним.

Процес засвоєння лексики довготривалий тому, що нові слова та словосполучення повинні «визріти» у свідомості учня, поступово «злитись» з його мисленням. Складність засвоєння нових лексичних одиниць зумовлена тим, що вони мають потенційну можливість вступати у словосполучення лише з певним колом слів. Необхідно постійно мати на увазі, що ми навчаємо не окремі слова, а слововживання.